

**Det har aldrig
förut slagit mig
att de skimrande
sländorna som
kan flyga vart de
vill, ska dö precis
som alla andra.**

NELA SILFVERBERG

ARVID MÖRNE | NOVELLER

Vinnarbidragen 2025

SVENSKA FOLKSKOLANS VÄNNER

Skrifter utgivna av Svenska folkskolans vänner – volym 249

ISBN 978-952-7076-72-9

Layout: Rabbe Sandelin

Oy Nordprint Ab, Helsingfors 2025

Vinnarbidragen
i Arvid Mörne-tävlingen

2025

Arvid Mörne-tävlingen 2025

Första pris, 5 000 euro, går till Markus Vestersund, Jakobstad för *Djävul*. Med stilkänsla och konstnärlig drivenhet skildras en intim relation mellan ett berättarjag och djävulen, en gestalt med både mänskliga och demoniska attribut. Vardagsrealism och effektfull fantastik samspelar i novellen som på en och samma gång är oroväckande, kuslig, ömsint och vemodig. Läsaren lockas att ställa frågor om den symboliska innebörden men utan att få några enkla svar. Att berättaren riktar sig till en efterlängtdad men frånvarande mottagare gör helheten ännu mera intrikat.

Andra pris, 3 000 euro, går till Iris Härö från Borgå, för *Trettio minuter*. Novellen skildrar små vardagsscener mitt i en konfliktfylld verklighet. Flera röster vävs samman till en gripande mosaik av identitet, frihet och mod, där det vardagliga, det politiska och det katastrofala får resonans och djup.

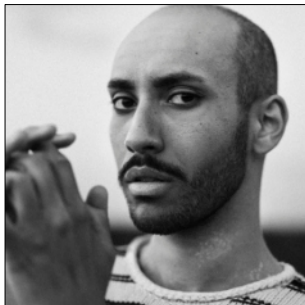
Tredje pris, 2 000 euro, går till Nela Silfverberg från Mariehamn för novellen *När trollsländor dör*. Novellen är en lågmäld men skoningslös berättelse om barndomens hemligheter, vänskapens ömtålighet och vuxenvärldens svek. Med ett poetiskt språk och skarp blick för detaljer väver författaren fram en sommaridyll som långsamt krackelerar till en smärtsam uppväxtskildring som dröjer sig kvar långt efter sista raden.

Ett hedersomnämmande tilldelas Vera Arhippainen, Kyrkslätt för *De som drömmer för andra*. I novellen gestaltas en framtid som inte nödvändigtvis är så långt borta. När drömmarna börjar sina kan den som har råd prenumerera på drömtjänster som tillhandahålls av sömnindustrin. Arhippainens berättelse är välskriven science fiction men också en tankeväckande kommentar till den teknologiska, ekonomiska och sociala utvecklingen i samtiden.

Ett hedersomnämmande tilldelas Alex Nyman, Lillby, för novellen *Mönstret mellan orden*, ett kompetent berättande i Borges anda. ”Det var placeringen av orden, längden på meningarna, var raderna befann sig på papperet.”

I pris

Markus Vestersund

Mamm säger alltid att utan musiken sku jag int ha överlevt. I min hemstad Jakobstad föddes intresset för konst, musik och litteratur men jag vill tro att frön till min kreativitet odlades redan under mina första sju år, när jag ännu var Malaxbo, iklädd mommos klackar, dansande i vardagsrummet med en glitterperuk på huvudet. De trodde ändå att jag kanske skulle bli kommundirektör. Jag är utbildad musiker och musikalartist. Till våren tar jag examen inom musikpedagogik från Yrkeshögskolan Novia. Under namnet moster släpper jag dialektmusik som går att beskriva som österbottnisk melankoli. Skrivandet är en stor tröst i mitt liv och jag tackar alla som uppmuntrat mig till det.

Djävul

Jag vaknar ur en dröm där du har dött och lyckas inte skaka av mig känslan av djup sorg förrän jag sitter vid frukostbordet. Där drar en svalkande bris från köksfönstret som står öppet. Jag sluter ögonen en sekund och ser ditt avlidna ansikte inom mig.

När jag öppnar ögonen står Djävulen framför mig och hälsar mig som vanligt god morgon med en nonchalant nick. Han går fram till fönstret, stänger det och drar för gardinen. Sedan rotar han ivrigt i köket. Till slut ställer han en skål med filmjolk och ett glas vatten framför mig. Med leende röda ögon placerar han lugnt en sked i skålen. Jag stirrar ner i skålen. "Lite müsli hade varit..."

Djävulen vänder sig om, hornen repar nästan taket, och tar några steg med sina klövar mot skafferiet. Han får fram ett paket flingor och håller innehållet i filskålen. Djävulen skjuter skålen närmare mig och tornar upp sig bakom mig. Han placerar skeden i min hand. Han smeker min axel och låter fingrarna glida mot min hals. I mitt stilla sinne tänker jag att Djävulen måste ha slutit ögonen för han har börjat nynna på en vaggvisa. Mitt hjärta slår ojämna slag. Jag släpper skeden. Filmjolk skvätter över bordet. Han sjunger.

Vinden blåser upp fönstret och gardinerna fladdrar till. Skuggor mot köksluckor avslöjar en bevingad gestalt likt en bock med hotfulla horn. Han slutar sjunga. Ett hårigt, köttigt, rött finger drar över frukostbordet och leker med den spillda filmjölken. Djävulen slickar sig om läpparna och för fingret till munnen, suger på fingret. Ögonen rullar bakåt i sina hålor. Han ställer sig på knä bredvid mig och omfamnar mig.

Min kropp är spänd. Sedan efter en stund slappnar jag av i hans varma grepp. Jag för händerna runt hans röda, håriga kropp. Han är så stor, så varm och så skön. Mina fingrar leker med pälsen.

Efter vad som känns som en evighet låter han sig frigöras. Min kropp är tung. Han reser sig och ser på skålen med filmjolk, doppar sin hand i den och för den mot min mun. Det enda jag får ur mig är gurglande ljud när hans starka hand trycker sig in i mig. Han smeker mitt gomtak och tungan slingrar sig runt honom. Filmjölken smakar avskyvärt. Saliv rinner nerför mungiporna, ögonen tåras och magen krampar sig. Jag blundar och ser din avlidna kropp förtvina. Sorgen sköljer över mig som en våg. Han drar hastigt ut handen. Jag andas.

Jag och Djävulen duschar tillsammans. De kalla strålarna från duschmunstycket fräser mot den brinnande tungan när han smakar på vattnet. Han tvålar in mig på ryggen. Löddret känns skönt mot huden. Han tappar tvålen. När han böjer sig för att plocka upp den slår svansen mig mot duschväggen och jag flämtar. Jag önskar att du vore här.

På bussen till jobbet sitter vi bredvid varandra. Djävulen och jag. Vi håller hand. Han spottar en loska på fönstret. Jag torkar bort den med skjortärmen. Jag klickar två gånger med hälarna. Innan jag hinner klicka en tredje gång har Djävulen rest sig upp och signalerar att vi ska gå av.

Bussen stannar vid en grå byggnad. Byggnaden ser hård och kantig ut, även i solen, skuggig. I händerna har jag en skrapa och en hink. I hinken finns en trasa och lite fönsterputs.

Vi går och fyller min hink med vatten. Jag sätter i några droppar fönsterputs. Djävulen tar hinken i sina händer och breder sina vingar. Jag

sätter mig på hans rygg och håller fast mig i ena hornet. Vi flyger. Han tar oss upp till högsta våningen. Medan han svävar i luften tvättar jag fönstren. Hans rygg är stabil nog för mig att stå på. Kotorna bildar en struktur, tillräcklig för mig att låsa fast fötterna i. Jag skrapar fönstren rena, putsar bort fläckar och fäster blicken på mig själv i den skinande rena reflektionen. Skjortan fladdrar i vinden.

Djävulen för oss från fönster till fönster. Till slut är alla fönster rena.

Han flyger oss över staden. Solen värmer min väderbitna kind. Vår siluett drar över människor, klocktorn, parker och köpcentrum. Jag pekar på en äng och drar i det vänstra hornet. Djävulen girar vänster och det gröna gräset möter oss snart.

Jag tar av mig skorna och lägger mig barfota på rygg i det gröna. Djävulen fnyser. Han ställer sig bakom mig och skyddar mig från solen. Plötsligt känner jag droppar på magen, på armen, på näsan. Jag kisar upp och ser att Djävulen svettas. Den muskulösa överkroppen är full av små droppar, smutsiga i färgen, som regnar ner över mig. Han flämtar, gnyr som ett barn, sedan faller han ihop. Jag reser mig hastigt upp. ”Hjälp! Vatten? Vatten?!”

Ingen är i närheten.

Djävulen går på alla fyra och flämtar. Vingarna är tunga, släpar i marken. Han verkar sukta. Jag ser på när han hungrande sätter klorna i marken och börjar gräva. Brunsvart jord yr omkring honom. Djävulens hud och päls skiftar från klarröd till blodröd till svart på några sekunder. Han gräver vilt. Jag går mot honom och börjar hjälpa till. Fingernaglarna slits mot stenar, min vita skjortan allt fläckigare, blödande gräver jag i jorden. Hans svett droppar gör jorden till lera. Jag försöker närma mig hans päls, hans händer, men han släpper mig inte nära. Jag ryggar tillbaka när han börjar flytta jord och stenar med hornen. Frenetiskt, genom jord, sten och rot, verkar han finna det han söker. Jag slutar gräva. Djävulen ger ifrån sig ett illvrål som får marken att skaka.

Ur avgrunden sipprar det vit rök, tjock som tjära, som färgas orange i solnedgången. Vi står en bit från hålet. Djävulen och jag. Han är utmattad. Han andas tungt och frustar, ur nosen kommer svart rök. Jag tänker mig att

hans magsäck är en levande eld, en masugn, där allt som slukas brinner upp, försvinner och blir till aska. Jag får en impuls att smeka hans mage. Jag tänker på dig, ditt skratt, dina drömmar. Han vänder blicken mot mig och ler. Vi lämnar platsen till fots. Vi vänder oss inte om.

”Om Satan driver ut Satan, har han kommit i strid med sig själv. Hur kan då hans rike bestå?”

Jag möter mina tomma ögon i hallspegeln. Påsarna under ögonen ser grå ut. *Jag saknar dig, jag saknar dig, jag saknar dig, jag saknar dig, jag saknar dig, jag saknar dig, jag saknar dig.*

En kökslucka står öppen. Jag stänger den.

Magen kurrar när jag kryper till sängs. Jag känner Djävulens varma andetag i nacken. Röda fingrar leker med födelsemärket på ryggen. Han skedar mig hela natten, ena knät trycker sig mot min rygg. Jag stönar. Vi är två halvmånar, en stor röd som slukar en liten blek, tätt intill varandra. Jag somnar och drömmer att du lever. Du tar mina händer, lägger dem mot ditt bröst och andas.

Här vill jag vakna.

Här vill jag dö.

Här vill jag leva.

II pris

Iris Härö

Jag är 22 år, bor i Borgå och studerar modern hebreiska vid Helsingfors universitet. Så länge jag kan minnas har jag hittat på berättelser och skrivit ner dem. Vid sidan om studierna har jag alltid en roman och åtminstone ett par noveller som arbetar sig fram.

Trettio minuter

16:30

AYAT

Dagen hade varit vacker. Precis som jag hade önskat mig den. Solen gasade så man såg luften darra. Gatorna var folktomma, de få som var tvungna att gå ut strök längs skuggorna. Jag var den enda som gick i solen. Jag kände hettan värma upp min kropp, sprida sig genom varje ben. Hettan gjorde mig fri. Solskenet trängde in i mig, genom min gröna hijab, den tunnare. Den som var lika grön som nedersta randen på vår flagga. Färgen fick mig att lysa. Den gjorde mig till en prinsessa, till en hjältinna.

När jag kom fram till skobutiken var klockan halv fem. Skolorna höll på att sluta för dagen, allt fler började röra sig längs gatorna. Skobutikens fönster återkastade solskenet i en våg av hetta som fick gatan utanför att vibrera. Jag kunde gå in. Å andra sidan kunde jag lika gärna ställa mig bredvid hållplatsen och vänta en stund till. Det var fortfarande en halvtimme kvar. Till klockan sjutton. Den sjuttonde augusti. Och jag var sjutton år. Det var en vacker siffra. Det skulle bli ett vackert datum för dem att minnas.

HANNE

Rami sprang fram och tillbaka mellan butikshyllorna, drog ut skor och provade dem, lämnade dem liggande i gångarna och sprang vidare. Nu hade han hittat ett par stövlar som täckte hela hans ben, och han skrattade och skrek när han försökte marschera med dem och hojtade på hebreiska så ivrigt att jag inte hängde med.

”Hanne! Hanne!” skrek han, så trillade han omkull och gapskrattade. Allt tog sådan tid när Rami var med. Världen såg annorlunda ut också. Hyllorna var för höga för att han skulle kunna se över dem, så för Rami blev skobutiken en labyrint där vad som helst kunde dyka upp bakom nästa hörn: reaskylten, ställningen med skosnören, fjortonåringen i disken som log varje gång han for förbi. Rami slängde ifrån sig stövlarna och sprang runt hörnet så att han nästan krockade med en riktig soldat som plötsligt dök upp framför honom. Han tvärstannade och stod och stirrade på soldaten en stund.

”Hai!” skrek han sedan och skrattade.

Soldaten log inte, som vuxna människor. Han skrattade. Som om han varit jämnårig med Rami och de haft ett gemensamt skämt. Jag släppte sandalerna jag höll på att prova och reste mig. Rami skrattade igen och soldaten böjde sig fram och rörde vid honom. Rami skrattade och sprang iväg medan soldaten såg efter honom. Jag stod kvar och andades ut och var lättad över att jag inte hade behövt göra något.

Det var inte så att jag var rädd för soldater, inte egentligen. Jag visste att de fanns där för att skydda mig. Men varje gång jag såg en soldat såg jag allt det som gjorde att han måste vara där han var, allt det som kunde hända Rami eller mig, vilket ögonblick som helst.

Krypskyttar, bilbomber. Självmondsbombare.

JORAM

Jag hörde ett fnittrande bakom ryggen och vände mig om. Den lilla pojken hade satt en sko på huvudet och stod och kikade på mig. När han märkte att jag såg honom dök han snabbt in bakom hyllan. Jag vände mig om och låtsades studera ett par skor. När jag hörde honom skratta igen snurrade jag runt och såg på honom. Han dök in bakom hyllan och satt där

och skrattade en stund. Sedan tröttnade han, lämnade skon och sprang iväg mot skyltfönstren.

Fläkten på disken gjorde ingen skillnad. Min uniform var redan klabbig av svett, och jag gissade att det måste synas våta fläckar vid armhålorna. Sedan var det bussresan. Ett par timmars färd ner till Negev i en buss utan luftkonditionering. Hade vi tur fick jag kanske en halvtimme på mig att värma upp oboen när vi kom fram. Det var egentligen den jag oroade mig mest för. Den hade bråkat hela veckan, och jag hade inte lyckats få till ett enda bra munstycke. Övningen igår hade gått åt skogen. I Negev var det dessutom mycket, mycket torrare än här.

Fjortonåringen i disken – den enda personal som just nu fanns i skobutiken – såg nyfiket på mina militärkängor, hon undrade väl vad jag gjorde här. Hon gjorde mig orolig. Hon var för ung för att ha ansvar för butiken på egen hand. Det betydde att det var jag som hade ansvar här. Jag som inte ens var soldat utan bara musiker.

RINA

Pappa bad mig stanna kvar medan han gick för att se om Roni redan kommit hem från skolan. Att vakta butiken var lätt. Det var bara att stå i disken och se till att ingen försökte stjäla något, och så skulle man le och vara vänlig mot kunderna. Kassamaskinen kunde jag sköta redan när jag var fyra. När det var lugnt kunde man till och med läsa medan man satt i disken. Pappa trodde att jag skulle börja jobba här när jag blev stor. Men egentligen tänkte jag bli veterinär och jobba med hästar. Hästar var det bästa och vackraste som fanns. Hästar kunde vara lika förståndiga som människor, förståndigare till och med. Hästar hade inte vapen. Hästar tänkte aldrig på hur de skulle göra andra hästar illa.

Jag drömde om att någon skulle starta en ridskola här så att jag kunde börja rida. Det fanns många andra hobbyer man kunde hålla på med, men inte ridning. Jag visste bara om ett ställe där de hade hästar, men det låg på andra sidan Dheisheh.

SALAM

Mamma såg på klockan ovanför matbordet.

”Ayat kommer när som helst...”

”Men om jag börjar nu hinner jag sätta degen och jäsa innan hon kommer, och så kan jag fortsätta efter att vi har ätit.”

Mamma såg på klockan igen.

”Nåja” sa hon. ”Men du avbryter så fort Ayat kommer.”

Jag tyckte om att baka. Jag tyckte om att planera vad jag skulle göra, knåda en deg, göra något som var gott och som andra blev glada av. Plus att jag fick vara för mig själv en stund. Jag hade fem systrar och fyra bröder. Två hade redan flyttat hemifrån, men jag fick ändå nästan aldrig vara ifred.

Mina kusiner sa att där de bodde hade muren redan börjat byggas, men mellan Betlehem och Dheisheh fanns det ännu ingen gräns. Här fanns inga gränsövergångar med soldater som lät en vänta medan de själva stod och rökte. Allt som fanns var en gata. På ena sidan låg Betlehem, med breda gator och riktiga hus. På andra sidan fanns Dheisheh med smutsiga gränder och cementhus som alla var likadana. På husväggar hängde affischer med bilder av martyrer. De hade blivit fler sedan andra intifadan började. Här hade vi bott så länge som jag kunde minnas. Hela familjen, i samma hus.

Det knackade på dörren. Först var jag rädd att det var Ayat för degen var inte klar ännu, men det var bara Abd, Ayats fästman. De skulle gifta sig så fort hon var klar med skolan. Han kom ofta och hälsade på, och pappa bad alltid honom stanna och äta med oss. Mamma kom in i köket och hämtade ett fat för att duka åt Abd.

”Har du gjort läxorna?”

”Ja, mamma.”

”Allihop?” ”

Ja!”

Det var inte sant. Men att gå i skolan var så meningslöst. När det ändå aldrig skulle bli något av det. Ayat sa alltid att jag skulle jobba hårdare. Själv var hon duktigast i sin klass. Jag förstod inte varför hon ansträngde sig. Hon skulle ändå aldrig kunna göra något med det hon lärde sig. Hon var bara borta hemifrån längre tid, det var allt hennes utbildning gav henne.

16:50

AYAT

När klockan är tio före sjutton reser jag mig långsamt från bänken vid busshållplatsen. Långsamt går jag mot skobutiken. Jag stannar en stund och ser på raden av skor i fönstret. Så rättar jag till min hijab och går in.

Det står en soldat strax innanför dörren. Mitt hjärta börjar hacka så det känns, tills jag ser att han bara är en kund. Han står kvar och det hindrar mig från att komma in. Han ser rakt på mig. Jag ser inte på honom för en kvinna ser inte på en man. Jag bara känner hur han står där. Hans uniform är svettig. Han är inte mycket äldre än jag. Han hatar mig, men inte lika mycket som jag honom.

Förr grät jag när jag såg dem, när jag hörde om allt de gjorde med oss. För att få oss att skämmas. För att vi skulle tro att de verkligen hade rätt att bo i våra hus, i våra städer, i vårt land. De kallar oss hundar men det är de själva som betar sig som djur. De som hejdar min moster vid gränsövergången och skymfar henne. De som ockuperar min skola, slår sönder möblerna, krossar fönstren och skriver fula saker på svarta tavlan. De som skyddar bosättarna.

Jag gråter inte längre. Jag är stolt. Det är för sent att förödmjuka mig. Jag håller huvudet lite högre än vad som är anständigt, står kvar och nästan ser på honom tills han är tvungen att ta ett steg åt sidan och släppa in mig.

HANNE

Det finns så många par bra sandaler i den här butiken. Liksom överallt här i Israel. När jag packade väskorna därhemma hade jag ingen aning om vilka skor jag skulle ta med mig eller vad jag över huvud taget skulle behöva på kibbutzen.

Jag vet att jag ville till kibbutzen, och att jag ville stanna här efter att de tre månaderna tagit slut. När jag hittade Ramis familj och de ville ha mig som au pair blev jag – jag blev mer än glad. Jag ville inte fara tillbaka, inte ännu. Mamma har frågat vad jag har för framtidsplaner, och jag har sagt att jag tror att jag vill studera, kanske vid något universitet.

Jag har inte sagt att jag tror att det universitetet ligger i Israel.

Jag vet inte varför jag blev så fascinerad av hebreiskan, jag kan inte förklara den där känslan jag fick varje gång jag hörde någon säga någonting om Israel. Jag vet att det finns andra som känner likadant om just Israel, som om deras liv och Israels hör ihop. Jag vet inte hur jag ska beskriva det bättre än så. Jag vet bara att hebreiskan är det vackraste språk jag någonsin hört. Att det är här jag vill stanna resten av mitt liv. Vad som än händer.

JORAM

Fotsteg mot golvet, fläkten på disken, de lågmälda rösterna, radion någonstans i bakgrunden. Jag undrar hur man skulle återskapa det med en orkester. Det är fortfarande tio minuter kvar tills bussen går, så jag stannar kvar inomhus och låtsas se på skor. Uniformen gör det bara så krångligt att smälta in. Nuförtiden lägger alla märke till mig, men inte som den jag är utan som en soldat. Till och med den lilla pojken. Det spelar ingen roll att jag egentligen är armémusiker, folk ser bara uniformen. De ser på den med beundran eller hat eller stolthet. Jag bryr mig inte ens om konflikten. Jag vill bara att de här tre åren ska vara förbi så fort som möjligt. Jag vet att jag är privilegierad som får spela i arméns orkester, jag vet att Matti Caspi, Gidi Gov och Arik Einstein alla började i armén. Men jag skulle bara vilja spela utan uniform, utan att representera någon annan än mig själv.

RINA

Pappa har dröjt så länge att jag börjar undra vad som har hänt. Har Roni inte kommit hem ännu? Har pappa mött någon bekant? Jag ordnar askarna med skosnören. Jag rättar till hästbilderna som jag ritat och som pappa av någon anledning har hängt upp på insidan av disken. Kunderna går bara fram och tillbaka, ingen verkar kunna bestämma sig för att köpa något eller gå. Hon med den lilla pojken, den palestinska kvinnan med grön hijab som just kom in, soldaten.

Soldaten påminner mig om en av vakterna vid min skola. Han blev dödad av en bomb, inte vid skolan utan någon annanstans. Vi blev alla ledsna när de berättade om det. Och rädda. Vakterna var där för att skydda oss, men han kunde inte ens skydda sig själv.

SALAM

Mamma blir bara mer och mer nervös över att maten måste vänta. Hon skrattar tillgjort och försöker låtsas att hon inte egentligen är otålig. Sedan börjar hon hitta på saker åt alla att göra.

”Ni kan ju sätta på teven” säger hon åt pappa och Abd. ”Gå och städa era rum!” säger hon åt småsyskonen.

Jag behöver inte städa för jag delar rum med Ayat. Hon är inte som några andra av mina systrar. Hon städar allt omkring sig, och hon planerar hela sitt liv och skriver upp tidtabeller i sin kalender. Nu undrar jag verkligen var hon dröjer, för degen ska snart jäsa och jag är hungrig. Mamma kommer att vara arg på Ayat när Abd har gått.

16:57

AYAT

Tidtabeller. Digitala klockor. Överenskomna tider. Allt det som får världen att fungera.

Andas, andas hela tiden, andas lugnt, se på hyllorna med skor, på skyltfönstret, håll händerna stilla. Det är ännu tre minuter kvar till klockan sjutton.

Så kommer illamåendet över mig igen. Jag har hört mina mostrar tala om det så många gånger. Om hur plötsligt det kommer, vid vilken tid på dagen som helst, utan att man kan göra något åt det. Det var det som fick mig att fatta mitt beslut. Jag andas, andas lugnt, rätar på ryggen. Mod, jag måste vara modig nu. Och stolt. Mod, stolthet, ära. Ära åt hela min familj.

HANNE

Hur klarar någon av att ha en hijab i den här hettan? Jag hittar Rami, sätter undan skorna han lämnat efter sig och tar honom i handen. I andra handen tar jag sandalerna jag valt och tänker gå mot kassa när jag kommer ihåg skorna jag provade åt honom. Var manne jag lämnade dem? Jag sätter ner Rami på en pall och säger åt honom att sitta stilla tills jag kommer tillbaka. När jag rätar på mig står soldaten där så nära att han nästan skrämmer mig.

”Vad heter den unge mannen?” frågar han och nickar mot Rami.

JORAM

Den skandinaviska flickan rycker till och tänker efter ett ögonblick. Kanske funderar hon på hur hon ska formulera sig på hebreiska.

”Rami” säger hon.

Så det var bokstaven ”r” hon var nervös för. ”Aha” säger jag och ler mot pojken. ”Som jag.”

RINA

Det är lustigt att soldaten och pojken heter samma sak. Fast de är så olika. Flera kunder kommer in, butiken är nästan full nu. Nu är hon med den lilla pojken åtminstone på väg mot disken, den palestinska kvinnan också.

16:59

AYAT

Jag talar till mig själv som jag brukar tala till mina småsystrar när de inte kan sova. Tänk inte på något skrämmande, tänk inte på hur mörkt det är eller på hur länge du legat vaken.

Tänk på fåglar som sjunger, på blommande mandelträd. Du kommer att somna. Ja, jag vet att du kommer att somna. Du kan lita på mig.

En minut kvar. Femtiofem sekunder ... Femtio ...

HANNE

”De här” säger jag och lägger upp skorna på disken. Rami får syn på en hög med skosnören, han ställer sig på tå och ser fascinerat på de granna banden.

JORAM

Jag lägger ner ryggsäcken för att kunna sträcka på mig. Ännu är det ingen brådska, jag behöver inte gå förrän jag ser bussen genom fönstret.

RINA

Jag ger henne kassen med skorna. ”Varsågod. Vill du ha kvitto?”

HANNE

”Ja tack.” Jag lägger ner skokassen bredvid min handväska.

JORAM

Några människor tränger sig förbi och stöter till ryggsäcken.

RINA

Kvittomaskinen sölar. ”Ett par sekunder” säger jag.

HANNE

Jag tar Rami i handen för att

JORAM

jag hoppas inte oboen

RINA

”en sekund bara”

17:20

SALAM

”Mamma, mamma!”

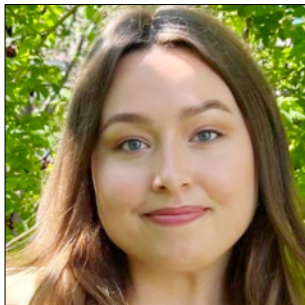
Brödet faller. Det spelar ingen roll, det spelar ingen roll att brödet faller i askhinken, jag måste komma upp, komma loss. Jag snubblar på tröskeln, springer in i vardagsrummet där Abd sitter och stirrar på teven, där pappa rest sig och står och snyftar med händerna på stolsryggen som om han ville slita sönder den, där mamma ligger framåtböjd på golvet och bara gråter.

”Mamma, säg att det inte är sant!”

III pris

Nela Silfverberg

Jag har varit fylld av små och stora historier sen jag var liten, men har haft en lång paus i skrivandet. Livet har kommit emellan i form av studier, resor och flera flyttlass. När skrivglädjen nu äntligen hittat tillbaka, gör jag mitt bästa för att utforska både gamla och nya historier. Jag har studerat bland annat svenska vid Åbo Akademi och flyttade för ett tag sen tillbaka till min hemort Åland. Här arbetar jag huvudsakligen som kommunikatör men skriver även artiklar för ett nordiskt nätverk vid sidan av.

När trollsländor dör

Nu

Vildes barndomshem breder ut sig på den vildvuxna gräsmattan som en solgul sommardröm i trä på 120 kvadrat, precis som Sommaröns enda mäklare hade beskrivit det. Ett frö av nyfikenhet hade såtts i mig när jag sprang på mäklaren för några veckor sen och rötterna hade knakat i mig hela augusti. Tills ikväll, då den molande växtvärken till slut tvingat hit mig för första gången på 10 år.

Magen knyter sig medan jag håller andan, väntar på att Vilde ska rusa ut, kasta sig om mig och undra vad jag gör här. Jag vet inte riktigt själv vad jag gör här. Men när minnen från hjärnans dunklaste hörn plötsligt börjar smyga sig på, så vet jag att det är på tiden.

Då

Mamma är aldrig glad. Hennes ansikte är alltid veckat i bekymrade fårör och hennes blick är trött och tung varje gång den faller på mig. Med rasande

fart flyger jag, flyr jag, fram på Sommaröns skogsbeklädda landsvägar med min rostiga cykel. När mamma och hennes hemska blick är tillräckligt långt bakom, stannar jag flåsandes och slänger cykeln mot en tjock trädstam så hårt jag kan. Orättvisan pulserar i mig.

En flickröst från ovan får mig att stanna till.

Högst uppe bland trädgrenarna ser jag Vilde för första gången, alldeles fräknig och fullkomligt fri. Här uppe finns inga missnöjda mammor eller bläckfiskpappor, lockar hon, och jag tar tacksamt emot inbjudan och börjar klättra.

Det är allt som behövs för att vår allians ska slå rot. Resten av sommaren klättrar vi i trädet på hennes bakgård, fångar spigg på stranden och leker i skogen bredvid hennes hus. På kvällarna nattbadar vi och spelar kort i skenet av fladdrande stearinljus. Ibland tvingar mamma med oss ut med båten med löftet om hemlagad blåbärspaj som belöning, men roligast är det i Vildes tomma, Villa Villekulla-aktiga hus.

En eftermiddag går vi barfota på den solvarma asfalten mot kiosken i Byn, försiktigt för att inte trampa på stenar och kottar. Jag har lyckats tjata mig till att få sova över hos Vilde, men hennes pappa har inte varit hemma hela helgen och i kylskåpet finns bara ett tolvpack Karhu. Två detaljer mamma inte vet om.

Vildes pappa är bra för han förstår att vi är gamla nog för att klara oss själva. Han hade till och med låtit Vilde smaka på öl några gånger, bara hon inte skvallrade.

“Säg inget till din mamma!” hade hon sagt med stinkande ölandedräkt och tanken på mammas stränga blick hade fått mig att rysa. Aldrig i livet.

När vi kommer fram rasslar Vilde fram några slantar hon stulit från sin pappas plånbok och de räcker precis till varsin glass som vi glupskt slickar i oss i eftermiddagssolen. Men det visar sig att glassmiddagar inte botar

kurrande magar. Jag ska precis föreslå att vi kan gå hem till mig och be mamma koka pasta, när Vilde plötsligt ler okynnt mot mig.

“Spela med”, säger hon lågt. “Och när jag säger till springer du allt du orkar”. Det fladdrar till i min mage av spänning.

I nästa sekund stampar hon på min fot så hårt att jag skriker till. Sen springer hon ylandes fram till den finliga tonåringen i kiosken. “Det såg ut som en huggorm! Den bet henne!”

Jag viker mig av smärta och håller om foten.

Den unge kassören fumlar upp låset och springer oroligt fram till mig. Bakom honom slinker Vilde snabbt in genom den gapande dörröppningen.

“Ska jag ringa ambulansen?” frågar killen och jag stelnar till, osäker på vad min replik är i den här teaterföreställningen som Vilde regisserar.

I nästa sekund stannar vi båda upp vid synen av Vilde, flyende ut ur kiosken med famnen full av godis. “Spring!”

Jag lägger benen på ryggen och lämnar den förvirrade kiosktonåringen bakom mig. Jag springer snabbare än jag någonsin gjort och när jag kommer ikapp Vilde övergår adrenalinet till ett hysteriskt gapskratt som ljuder högt över Byn medan vi flyger fram över gräsbeklädda bakgårdar. Småstenar och värkande fötter är som bortblåsta. Inte ens mammas anklagande blick dröjer sig kvar.

På kvällen äter vi godis tills vi mår illa. Jag vaknar mitt i natten av att täcket är alldeles kallt och blött och klibbar mot mina ben när jag sparkar undan det. Under Vilde sprider sig en mörk fläck.

Hon mumlar desorienterat när jag väcker henne, som om hon vaknat från en mardröm. Jag försöker imitera mammas lugna tonfall när jag säger att det inte är någon fara och att jag också kissar i sängen ibland. Fast det inte alls är sant, jag slutade för flera år sen och det gör mig förvånad att Vilde fortfarande gör det.

Hon är tyst medan vi drar av lakanen.

Efter att vi tvättat av oss förflyttar vi oss med rena filtar till tv-soffan och jag är precis på väg att somna när hon viskar något.

“Du berättar väl inte för någon?”

Jag slår upp ögonen. Jag förstår att hon inte bara menar vårt kioskhyss och att jag nu bär på hemligheter som bara bästisar delar.

“Jag lovar”, viskar jag. “Jag är bra på att hålla hemlisar.

Vildes hand letar sig till min under filten och kramar om den. “Jag också”.

När nätterna återigen börjar bli längre, är det dags att återvända till Storstan och lämna Vilde på Sommarön. Sista dagen ligger vi i kvällssolen och äter smultron vi plockat från vägkanten och trätt på strån. Vilde flätar mitt hår och trollsländorna svischar lekfullt förbi oss i luften.

“Jag undrar vart de tar vägen när sommaren är slut, sländorna”, säger hon tankfullt.

“De kommer alltid några dagar innan min mammas födelsedag. Kanske de går i ide under resten av året”, svarar jag och blir påmind om jag måste hinna hem i tid för middagen.

Vilde tvekar innan hon svarar.

“Jag kommer inte ihåg när min mamma fyller år. Hon hälsar inte på så ofta.”

“Jag kommer och hälsar på istället”, lovar jag. “Nästa sommar”.

Från den sommaren är Vilde och jag oskiljaktiga. Vi är förälskade i varandra på det där sättet som bara två flickor som är allra bästa vänner kan vara. Och varje år när jag återvänder till Sommarön förvandlas vi från helt vanliga barn till vilda varelser med solbrun hud och svarta fotsulor, fritt strövandes i jakt på nästa äventyr.

En sensommarnatt ligger vi i Vildes säng och ser med skräckblandad förtjusning på en bärbar dvd-spelare när flickan från The Ring kravlar sig ut ur en tv för att döda sitt nästa offer.

Vildes säng är trång men det gör inget. Hemma i Storstan skulle mamma ha tagit fram en extra madrass och kokat kamomille åt oss men Vildes pappa vet att vi är stora nog att veta bäst själv. Vi är mogna för vår ålder, brukar han säga. Små kvinnor i växande kroppar.

Han har somnat på tv-soffan med en ölburk i handen.

När eftertexterna äntligen rullar ryser Vilde till och tänder en nattlampa. “Nu vågar jag inte sova längre”.

Hon plockar fram en Frida-tidning och börjar fylla i ett test för att lista ut vem i gruppen Pussycat Dolls jag är mest lik. Hon frågar vad jag helst äter till frukost, om jag föredrar Nick eller Joe Jonas och om jag helst shoppar eller spelar fotboll på fritiden.

Sen ler hon sitt okynniga Vilde-leende. “Hur många killar har du kysst?” Mina kinder hettar. “Inga”.

Hennes ögon blir stora. “På riktigt? Ingen alls?”

“Hur många har du kysst då?” frågar jag i hopp om att vända uppmärksamheten bort från mig.

Vilde ser finurlig ut. “Två”.

Nu är det min tur att bli förvånad. “Vem då?”

“Den ena är en kille på skolan. Den andra är en hemlis”.

Nyfikenheten bubblar upp i mig men fastnar av någon anledning i halsen. “Jag kan visa”, säger hon plötsligt. “Stäng ögonen.”

Osäker på vad exakt hon menar, gör jag ändå som hon säger. Sen känner jag hennes läppar mot mina. Förvånad ryggjar jag tillbaka och slår upp ögonen igen.

Hon ler nöjt. “Det finns andra sätt att kyssas också. Ska jag visa?”

Jag ställer mig upp, plötsligt torr i munnen. “Nej, det är okej. Jag ska hämta ett glas vatten.”

När jag kommer tillbaka ligger Vilde under täcket med lampan släckt.

“Var min pappa vaken?”

“Nä.” Jag kryper ner med huvudet mot fotändan. Vi är tysta en stund tills jag inte kan kväva nyfikenheten mer. “Varför är det en hemlis, den andra killen?”

“För att han har sagt det. Vår kärlek är en hemlis”, svarar Vilde. “Och jag är ingen skvallerbytta”

“Jag är jättebra på att hålla hemligheter, det vet du ju.”

Men Vilde säger inget mer.

På natten drömmer jag att dörren till rummet står på glänt. Vilde brukar alltid låsa den för att stänga ute bläckfiskar och andra spöken. Hon måste ha vaknat och gått på toaletten.

Plötsligt hör jag långsamma fotsteg röra sig över knarrande golvplankor och jag blir med ens medveten om att Vilde inte alls är på toaletten, hon ligger bredvid mig i sängen med axeln mot min fot.

Något tungt sjunker ner på sängen och jag känner plötsligt lukten av Vildes andedräkt efter att hon druckit öl, fast... Det är inte Vilde.

Jag vet inte längre om jag drömmer eller är vaken när något tungt landar på mitt ben.

Hjärtat dunkar så hårt att jag tror det ska sprängas. Jag vill öppna ögonen för att se vad det är, men ögonlocken lyder inte. Efter sekunder, minuter, timmar, är det plötsligt borta.

Det måste ha varit en dröm ändå.

“Vilde?” viskar jag rakt ut i natten, men luften är kall mot min fot där hennes axel förut legat.

Ett år senare knackar jag på Vildes dörr igen med pirr i magen, vi är bjudna på fest i Byn. Förra sommarens mardrömmar är som bortblåsta ur mitt minne.

Vildes pappa möter mig i dörren.

“Vad stor du har blivit! Får man en kram eller har du blivit för tuff för sånt nu?”

Jag stänger dörren och sträcker artigt ut armarna för att möta hans kram, men stelnar till när en bekant ölandedräkt borrar sig in i min näsa. Han drar mig tätt intill honom och hans tunga händer landar på nedre delen av min rygg och rör sig upp och ner som bläckfisktentakler. Av någon oförklarlig anledning känner jag rodnaden spridas över mina kinder och jag glömmer bort att andas i väntan på att kramen ska ta slut. Hans blick flackar över mig när han äntligen släpper mig. Någonting i den får min själ att sjunka ner i magen och förvandlas till en sten.

“Bli inte helt redlösa ikväll, tjejer.” Ett flin förvrider hans läppar och han blinkar med ena ögat. “Fast jag är ingen skvallerbytta.”

Uppe i Vildes rum är luften lättare att andas. Hon sminkar mig som tjejerna i Solo-tidningen och sen ger vi oss av. Britney Spears “I’m not a girl, not yet a woman” möter våra öron när vi parkerar cyklarna på gården där festen hålls och i en sunkig soffa som har släpats ut sitter några av Byns ungdomar. En av dem ser ut som kioskonåringen vi rånade för ett par somrar sen.

Någon ger mig en plastflaska med jordgubbslikör som slinker ner förvånansvärt lätt och förvandlar stenen i magen tillbaka till en själ. Jag blir alldeles varm och fri, precis som Vilde var i trädet första gången vi träffades.

Vid midnatt lastas soffan upp på ett flak och en traktor drar oss genom den ljumma nattluften mot stranden. Väl framme sliter vi av oss kläderna och hoppar skrikande ner i det mörka, svala vattnet.

Vilde skvätter vatten mot en trollslända som lyfter och flyr vårt oljud.

“Det måste vara din mammas födelsedag snart”, fnissar hon.

“Den är över för länge sen. Den där sländan är nog på väg in i ide”, sluddrar jag.

“Trollsländor går inte i ide.” Något skiftar i Vildes röst.

“Vart tar de vägen då?”

“De dör. De klarar inte av när sommaren tar slut och allt blir kallt igen.”

Något skaver i mig. Det har aldrig förut slagit mig att de skimrande sländorna som kan flyga vart de vill, ska dö precis som alla andra.

På vägen hem lutar Vilde huvudet mot min bara axel och ler sitt Vilde-leende innan hon viskar en hemlighet i mitt öra.

“Det är min sista sommar här. Jag tänker flytta till mamma och jag kommer inte tillbaka.”

Det sköna töcken som jordgubbslikören lindat runt mitt huvud börjar plötsligt skingras.

Jag vill fråga varför, men orden kommer inte ut. De känns förbjudna på något sätt, så djupt gömda under ytan att hela världen skulle brista om de kom ut.

“När ses vi igen?” klämmer jag istället fram.

Vilde skrattar, som om det här inte alls är någon stor sak. Hon försäkrar mig om att jag kan hälsa på hos hennes mamma och att vi kan brevväxla. Sen lägger hon armen om mina axlar med en plötsligt klar blick, som om en tyngd har lyfts från hennes axlar.

“Det är en hemlis”, viskar hon. “Jag ska komma som en överraskning när mamma fyller år, precis som sländorna. Då måste hon ju bli glad att se mig!”

Jag anstränger mig för att le, men någonstans djupt inne i mig är illamåendet på väg.

När snön har lagt sig som en filt över Storstan och alla spår av sommaren och hösten har frusit ihjäl, får mamma ett samtal. Efteråt är hon tyst en lång stund.

Rösten är konstigt tjock när hon talar igen.

Vilde hade sökt upp sin mamma, men blev hemskickad till Sommarön igen. Sen hade hon gjort något dumt.

Något oåterkalleligt.

Begravningen kommer att hållas på Sommarön.

Jag är orörig. Vintern har frusit mig till is. Mitt bultande hjärta kväver ljudet av mammas röst när hon kramar mig.

“Det är okej att vara ledsen”, viskar hon med en öm röst jag aldrig hört förut. Men det är inte längre mamma som kramar mig.

Det är Vildes pappa.

Hans bläckfiskarmar slingrar sig så hårt om mig att lungorna inte längre får plats i kroppen. Jag trycker panikartat bort mamma, jag kan inte andas. Jag måste bort.

Än en gång flyger jag, flyr jag, fram på cykeln, den här gången omgiven av Storstans högljudda trafik kaos och förrädiskt hala vägar till trots. Tusen tankar svärmar i mitt huvud, virvlar som snöstormar.

Allt är mitt fel men jag kan inte riktigt sätta fingret på varför.

Blöta lakan, hemlig kärlek och bläckfiskar som smyger iväg med småflickor i natten.

Om jag bara frågat en gång till.

Om jag inte hade varit så ivrig att hålla Vildes hemligheter.

Om jag ens hade haft modet att ta reda på dem alla.

Nu

Jag drar med en hand över mina blöta kinder där tårar har skapat små strömmar på min hud. En knut i mitt bröst gör att mina plötsligt törstiga andetag inte räcker till, luften vägrar stanna kvar i lungorna. Vildes hus är inte längre en varm sommardröm, det är på väg att sluka mig hel.

Mammas skruttiga bil dyker upp tio minuter efter att jag messat henne. Hennes bruna ögon ser vänligt mot mig när jag sätter mig i passagerarsätet. Det bor en oro i dem som brukade få mig att fly när jag var yngre, nu är hennes blick det enda som får min puls att sakta ner.

“Är allt okej?” undrar hon mjukt.

Trots hennes nu gråsprängda hår och mjukt linjerade ansikte, är hon samma mamma hon alltid varit. Som tog fram extra madrassen när kompisar sov över. Som bakade blåbärspaj och tog med Vilde och mig ut med båten. Som aldrig skulle låta mig gå till sängs hungrig eller lämna mig ensam en hel helg för att supa. Som definitivt aldrig skulle skicka bort mig när jag behövde henne som mest.

Jag nickar och kan äntligen andas igen. Jag ger henne en lång kram och hennes varma, försiktiga armar kramar mig tillbaka. Mamma har aldrig haft bläckfiskarmar.

På vägen hem sveper en kall bris genom Byn och får mig att veva upp bilfönstret som stått öppet hela sommaren. Den sista sommarkvällen måste ha passerat obemärkt - de första höstlöven skymtar i trädet där jag först träffade Vilde när vi kör förbi.

Och så anländer hösten till Sommarön – oundviklig och så viskande tyst att ingen märker när den begraver sommarens sista slända i sin köld.

Hedersomnämmande

Vera Arhippainen

Jag är en evighetsstuderande från Helsingfors. Tyvärr är det inte i evigheten jag studerar, utan nordisk litteratur. I somras blev jag också magister i global hållbarhet. Utöver det jobbar jag som journalist och frilansskribent, med lite skönlitterära projekt, hopp och planer.

De som drömmer för andra

Ilona hade lämnat återkoppling igen: ”Mer av det där med vatten och ljus. Dröm mer om barndom.”

Solfläcken hade hunnit vandra långt ner över parketten sedan meddelandet skickats. Tariq svor tyst. Tre timmar. Tre outnyttjade timmar sömn. Han kunde ha tjänat sextio euro.

Han avmarkerade med tummen upp i feedbacksystemet och texten försvann. Total sekretess. Inga spår fick finnas kvar.

Tariq sparkade av sig täcket, sträckte sig efter glasögonen och gick barfota genom rummet. Framför kylskåpet blev han stående: bananer, solrosfrön, en öppnad burk tonfisk. Allt det där han borde äta. Det fick inte vara för tungt, men han fick heller inte lägga sig hungrig.

I dörren låg också påsen med passionsfrukterna Ilona insisterat på. Tariq plockade åt sig en och tog kniven från diskhon. Medan han skar upp frukten undrade han om också hon åt av dem, om de kanske åt dem samtidigt. Sådant frågade man inte.

Tariq satte sig i soffan. Rummet var enkelt, tomt på allt det som fyllde andra hem. Inga skärmar, inga föremål som ville något av honom. Gardinerna var fördragna, ljuset filtrerat. Det var viktigt att inte låta sig

distraheras, för att kroppen, utan intryck, skulle börja söka inåt. För att intrycken skulle vara de som kunden ville ha.

Sömnindustrin var en yrkesbana Tariq aldrig hade tänkt sig. Men som trettiosjuårig poet – misslyckad, och före detta kulturarbetare, var drömmakare ett sätt att överleva. Han hade inte uppnått det han en gång hoppats, men kanske kunde hans drömmar ändå komma andra till nytta.

Han slöt ögonen. Vattnet fanns där, som hon bett om. Ett rum under vatten. Tavlorna hade lossnat från väggarna och stigit mot ytan.

Från lägenheten bredvid hördes ett dämpat sorl. Omars poddar läckte in, som vanligt.

Omar hade säkert varit vaken i timmar, trimmat drömmarna, och inte slösat bort nattsömnen. Omar skötte sig alltid som man skulle. Arbetet först. Det fanns inget val.

Allt hängde på det, hängde på dem. Sedan staten underkänt de subkognitiva länkarna som "osäkra", hade industrin dragit sig undan och sökt andra vägar, det mesta nu på den svarta marknaden. Det var upp till dem att hålla det vid liv. Drömmen som vara. Drömmen som tjänst. Tjäna kunderna väl.

Under de första åren sedan lanseringen hade många av drömmakarna förlorat sin självuppfattning, och utvecklingen hade avbrutits i EU. I Kina och Amerika hade de fortsatt genom privatfinansiering. I USA handlade det om frihet, i Kina om något annat. Men det hade lyckats.

Allt som behövdes för att köpa drömmar var ett neuroband och Oneirappen. Där kunde man välja bland profilerna, boka en tid och betala för sig. De nöjda kom tillbaka, de mycket nöjda började prenumerera. Allra bäst var det om de betalade extra för att önska sig drömmar. Ju mer specifikt desto dyrare.

Det svåra var inte tekniken. Det svåra var att våga drömma, att kunna dela med sig. De som fortfarande kunde hade en guldgruva. Tariq hade en guldgruva, bara han inte glömde sin skolning.

Han tömde sitt medvetande. Tavlorna drev bland lösa ark, där också bläcket börjat lösas upp. Orden flöt isär. Vattnet färgat svart.

Det hade Ilona inte nämnt i återkopplingen.

Tariq kastade ifrån sig skalen från passionsfrukten. Trots de specialbeställda fönstren kunde gatubruset inte stängas ute helt. Det dög inte. Han måste ta sig ner till sjön idag. Egentligen borde han ta sig till stranden. Det var saltvatten Ilona ville ha, vågorna.

Omar öppnade dörren när Tariq lämnade lägenheten. "Det hände igen", sa Tariq.

"Okej."

Omar klev åt sidan. Lägenheten var densamma som Tariqs, förutom bokhyllan. "Nå?"

"Jag ser dem framför mig", sa Tariq, "och inte bara dem, jag tror jag skulle känna igen henne om hon kom emot mig på gatan."

Omar funderade ett ögonblick. Han hade varit Tariqs mentor på skolan. Det hörde till att uppehålla kontakten det första året efter examen.

"Tänk inte sådär", sa Omar långsamt. "Tänk på tavlorna, men inte på henne." Tavlorna sprakade nu. Tariq borde inte se dem, men han såg dem.

Det var inte så att Ilonas målningarna föreställde hans texter. Det var abstrakt, ändå fanns där en rörelse, linjer, en rytm. Det var hans ord, de misslyckade, som tog form i bild. Tariq kunde inte förklara det, han kände inte till bildkonst på den nivån, men han kände Ilona, och han kände av sig själv. Han såg att det var vackert.

"Jag gör det inte, det kommer bara."

Tariq hade aldrig träffat Ilona. De skulle inte se varandra, drömkanalen var tänkt att vara enkelriktad. Men ibland vaknade Tariq upp med främmande intryck. En upplevelse av att vara blottad han inte kunde sätta fingret på.

Det kom som en doft första gången, ett blommigt schampo, sedan ett långt hår. Därefter kom ansiktena, och så känslorna. Det var som en... litenhet, viljan att vara liten, men också en sorg. För första gången förstod han vad folk menade när de beskrev drömmar om att vara tillbaka i sin högstadieskola, naken.

Till en början hade han trott att han slitit ut sig med en kund för mycket och skapat en förvirring, men han insåg snabbt att upplevelserna inte var hans. Tariq hade aldrig känt något annat än en vilja att visa sig. Han växte

när uppmärksamhet var riktad mot honom. Den här blygheten var kvinnlig. Den var Ilona.

”Har du sagt något till henne om det?” ”Nej.”

”Bra.”

Omars röst var stadig. Det fanns en självklarhet i honom. Omar, lång och bredaxlad, hörde hemma på en bondgård. Han läste snabbt och efter beställning. Han kunde diskutera, och drömma, om nästan vad som helst.

Bredvid Omar såg Tariq ut som om han ännu inte riktigt stigit in i sig själv. Som en tonåring som vaknat upp en dag och upptäckt att han var vuxen – att det var för sent att vara ung och borttappad, men att han likväl var borttappad. Tariq hade det rufsiga håret, det bleka och insjunkna man förväntade sig av någon ung och lite dekadent. Men med åren hade hans kropp börjat be om ursäkt för att den fanns till, och ändå fortsatte han att drömma om just det: att få finnas till.

Omar la handen på Tariqs axel: ”Och inget till Oneir?”

Tariq skakade på huvudet. Han borde ha anmält anslutningsfelet i portalen genast, men då skulle arbetet mellan honom och Ilona avbrutits.

Ilona var en konstnär. Hon använde honom för att skapa konst som inte är hennes. Han var någon genom henne.

”Jag tänkte att det kanske var något med sensorn?”

Omar lät handen falla. Nu var det hans tur att skaka på huvudet. ”Att hon trixar med den”, fortsatte Tariq.

”Du är känslig”, avbröt Omar. ”Känsligare än de flesta. Därför är du en sån tillgång, men ta det inte för givet. Du måste vara hård.”

”Jag vet.”

”Du får inte låta henne se sig själv i dina drömmar.” ”Jag vet.”

”Skjut bort det.”

De hade blivit stående i tamburen. Omar väntade på att Tariq skulle säga något mer.

”Jag vet”, sa Tariq igen. Under utbildningen till drömmakare hade de talat om psykisk fusion, och använt varnande termer som instabil distansanknytning.

”Vet du”, sa Omar, ”det händer att jag ser glimtar av förhandlingar, känner till beslut innan de finns. Det ska man inte tala om, kunderna behöver känna att de har integritet. Det är vårt uppdrag att vara tysta.”

Tariq nickade. Drömmar används mest för strategiskt beslutsfattande, framförallt företagare betalar stora pengar för kreativ drömstimulans. Det var det Omars kunder fick av honom. De här kunderna var inte intresserade av Tariqs profil, men de som saknade drömmens konstnärliga dimension kunde han locka till sig.

”Tänk på det som tystnadsplikt”, sa Omar. ”Vi är inte läkare, men nästan – vi är medicinen. Den riktiga medicinen.”

Sedan sömn blivit en akut bristvara hade läkemedlen utvecklats. Men det var sömn som föreskrevs, inte drömmar. Effekten av pillren var som en kontrollerad koma. De flesta ville ha det så. Med dem räckte det med fyra timmar per natt för att orka ge allt under dagen. Folk ville vara vakna när de var vakna. Alltför länge hade de gått trötta genom livet.

Det fanns också de som sörjde drömmarna. Ilona var en av dem. Tariq kunde hjälpa henne. Det enda han behövde var att titta på vattnet, och drömma om det sen.

Tariq föreställde sig ljudet av vatten, precis utom räckhåll. Han stod med sina bullerdämpande hörlurar och såg hur världen krusades i mörka fält under ytan.

Det hade fått bli sjön, trots allt. Om Ilona inte var nöjd skulle han åka till havet en annan dag.

Han hukade sig framför vattnet, letade mönster. Ljusfläckar skiftade, skuggor gled fram. Ibland såg han konturer som påminde om ansikten. Flyktiga, förvridna, bekanta. Tariq andades långsamt genom näsan, sköt undan dem och lät blicken följa rörelserna.

Det låg så mycket arbete i det där att se utan att titta, att ana utan att gripa efter. Betydelsen av att drömma, så ifrågasatt.

Drömindustrins trumfkort var att idéer sällan längre kom från EU, och om de ändå gjorde det, kunde man vara säker på att de hade en kontakt ”som bott ett tag” i Schweiz eller Norge. Där låg Europas privatskolor för

drömmare. Tuberkulossanatorier från 1900-talet hade fått bli drömfakulteter i seklet som följde. Bergen, stillheten, det var som gjorda för det.

Tariq blev antagen direkt efter inträdesprovet. Allt som krävdes var att visa att han kunde sova utan mediciner. I en vecka gick han med elektroder på huvudet. Första natten skulle han sova i sin egen säng, sedan på en kompis soffa, ett hotell, vandrarhem, tåg, tält, och till sist skulle han klara dagsömnerna.

De ringde honom redan nästa dag. Han hade sovit varje natt. REM-sömn varje natt.

”Högsta betyg!” sa de och lät mer imponerande än någon någonsin låtit över något Tariq gjort. Han fick studieplats och stipendium i drömt teknik, på den norska drömskolan.

Det var tolv som antogs det året. Bland tusentals sökande. Trots att det fanns plats på skolan, och marknaden törstade efter drömmakare, var det bara de tolv av alla de som kunde sova, som också kunde drömma.

Många ställde sig skeptiska till drömmakarna: ”De sover bort sina liv”, sades det, för när de var vakna levde det för att drömma. ”Hellre inga drömmar än bara drömmar”, för även om det inte hade medfört några risker – var det inte en slags psykprostitution?

Men vad visste de som aldrig provat? I skolan lärde Tariq sig sätta intentioner innan sömn, att framkalla, styra och minnas. Han fick övningar i klardrömmande, MILD-teknik, WILD-teknik, meditation och mindfulness, visualisering och affirmation. Han förde drömdagbok, lärde sig att andas rätt, äta rätt, träna rätt. Och, inte minst – reality checks, det var viktigt att veta när man sover och när man drömmer. Veta vem man drömmer för.

Ilona var Tariqs bästa kund. Om det bara var möjligt skulle han arbeta med henne alla nätter i veckan, men maxantalet var tre, och han hade de andra att tänka på. De flesta ville bara ha en dröm nu och då, det var inte så viktigt om vad. Ilona måste vara rik. Eller desperat.

Vad ville Ilona med vatten och barndom, vad tänkte hon? Det kunde inte vara så enkelt som ett minne av en badstrand. Var det vågor, var det djup? Var det färger, tid?

Att drömma bland fjordarna hade varit lätt, men kunderna fanns i städerna. Här måste de vara, drömmakarna, och lära sig att hålla kvar sin förmåga i en miljö där nästan alla förlorat den.

Tariq lät vattnet rinna mellan hans fingrar.

En gång, när han var sex eller sju, tappade han en sked i en sjö. Den sjönk medan han själv stod kvar ovanför, oförmögen att följa efter. Var det det? Var det det Ilona ville drömma om?

Under de år Tariq suttit ensam och försökt skriva, hade världen anpassat sig till en ny tillvaro. I den bar man sina uppkopplingar som en del av sig själv. Ögonen fästes i luften framför en, där notiser flimrade genom linserna. Möten hölls i tredubbla kanaler, kroppar spände sig som om varje stillastående stund var ett nederlag. Ingen åt utan ett schema, ingen sov utan monitorering. De talade om känslöanalys i realtid, om klarsynt optimering, om pulsbaserad prestationsstyrning.

Allt kunde bli bättre, genom att mäta, utveckla, dela. Någonstans där glömde de hur man drömmer.

Tariq hade inte skapat sig en karriär, inte hittat någon gemenskap, inte blivit märkvärdig – bara fortsatt att skjuta upp livet genom att försöka formulera det. Men ingen hade tid att läsa det han skrev.

Kanske hade han aldrig lämnat skrivbordet om han inte blivit tvungen. Kunde man inte betala för sig blev man vräkt. Var man en börda för samhället blev man vräkt.

Drömfakulteten blev Tariqs räddning. De såg något ingen annan sett. De såg att det gick att göra pengar på Tariq. Lägenheten tömdes. Diktmanusen packades ner i flyttlådorna. I Tariqs mejlkorg landade en flygbiljett till Norge.

Vågorna var nästan osynliga. Tariq såg en mönstrad plastduk där ljuset speglade sig. Han mindes hur det var att spilla ett glas mjölk över bordet, hur mjölken rann över den glatta ytan och ner på golvet. En pöl. Snabbt, snabbt, torka upp – innan mamma ser.

Han suckade. Inte mamma, bara känslan av att ha en. Tariq lyfte blicken från sjön. En stöt genom honom. Där var hon ju.

Han vågade inte röra sig. Hade hon sett honom? Nej. Ilona tittade på sin telefon.

Hon var inte som han tänkt sig. Men han kände igen henne som man känner igen en vän på håll, långt innan ansiktet går att urskilja. Hon rörde sig som Ilona. Ilonas rörelser fanns i tavlorna. I hans ord.

Det gick inte att förklara. Gick hon faktiskt där?

Kroppen rusade inom honom. Tänk om han fortfarande sov. Tänk om hon såg det.

Tariq stod som frusen, och där var hon. Ögonblicket tänjde ut sig. En krusning gick genom sjön. Han kände henne. Borde han...?

”Gör det inte.”

Omars röst ekade i Tariq: ”Du förlorar henne som kund. Hon ger dig en dålig recension.”

Ingen hade någonsin talat om varför, bara att det inte fick ske. Kontraktet var tydligt. Ingen kontakt med kunderna utanför portalen. Fakulteten tog tio procent de första fem åren, det var ett avtal han inte hade råd att bryta.

Han kunde fråga henne om vad hon ville se. Han kunde förklara vad tavlorna betydde. Det kunde bli något mer. De kunde bli något mer.

”Hon anmäler dig.”

Tariq tog av sig hörlurarna.

Världen välldes in över honom. Grus rörde sig under skor, en spårvagn gnisslade i kurvan, lösryckta röster och rop.

Plötsligt blev han till – den hukande ställning över vattenbrynet, hans spända axlar, fingrarna stelt krökta kring hörlurarna.

Trädkronorna gungade över honom. En ny krusning genom sjön, genom dem.

Tariq blundade. Det här var hans liv. Det var allomfattande. Hur skulle han kunna låta bli den här drömmen?

Hedersomnämmande

Alex Nyman

Jag är 21 år gammal och är hemma från Purmo i Pedersöre. Jag studerar för tillfället juridik i Vasa, men frilansar emellanåt som journalist. Jag kan bland annat tacka bra modersmålslärare för att mitt intresse för skrivande både väcktes och växte under högstadie- och gymnasietiden. Bidraget skrev jag ursprungligen under några särskilt tråkiga kvällar i militären.

Mönstret mellan orden

Denna text handlar om Richard Engroth, professor emeritus i det svenska språket. Rättare sagt handlar den om hur jag kommer ihåg honom. Richard Engroth var den klokaste och mest belästa mannen jag någonsin har träffat. Jag respekterade honom, vilket gör min berättelse svår för mig att skriva ned. Den mängd av inspiration och beundran som hans tankar väckte hos mig en gång i tiden har länge hindrat mig från att godta hur de förvrängdes mot slutet av hans liv. Det som jag skriver här har rivits rakt ur mitt minne och kastats hastigt på papper. Jag uppmuntrar er att läsa med en lämplig mängd skepsis. Jag vill att ni ska kunna förstå Richard utan att behöva upprepa hans misstag.

Richard Engroth var aldrig riktigt min vän. Han var inte heller en kollega, fastän vi samarbetade med jämna mellanrum. Ordet mentor kan kanske beskriva hans roll i mitt liv, men jag tvivlar på att han skulle ha hållit med. Vi hade stiftat bekantskap med varandra. Ibland delade vi idéer sinsemellan och ibland drack vi kaffe. Jag träffade honom för första gången när jag var en ung student och han var min professor. I dag minns ni honom som en gåtfull eremit. En man från vettet. Ni har hört om hans oförståeliga insändare och bränderna i hans bakgård. Ni har rätt att misstro mig, men

han hade mer förnuft än ni anar. Tyvärr var fröet till vår bekantskap även det frö som hans vansinne växte från.

Professor Engroth fick en dag en tjock bunt med texter att läsa igenom och bedöma. Bunten bestod av essäer. Vad de handlade om, eller hur långa de var, minns jag inte längre. Det var trots allt över ett decennium sedan. Någoting som jag däremot minns tydligt är hur lite jag såg fram emot bedömningen av just min del av bunten. Därför kom professorsnors telefonsamtal som en mycket ovälkommen överraskning. Ringsignalen ryckte mig ur en tupplur, någoting som var en viktig del av mitt dagsschema på den tiden. Jag lyfte på luren och försökte låta så vaken som möjligt när jag hörde att det var Engroth på andra ändan. Jag hann inte ens undra vad samtalet kunde handla om innan han förvirrade mig ytterligare. Engroth förklarade, med många ord och snabb takt, hur han hade ”knäckt koden” i min text. Eller hur han nästan hade gjort det. Han hade lagt märke till ett visst chiffer i min essä, och han hade redan spenderat flera timmar på att försöka lösa det. Det var därför han ringde åt mig. Inte för att han hade givit upp, utan för att han inte hade mer tid att slösa på det. Jag hade ingen aning vad han pratade om. På den tiden hann jag knappt uppnå teckengränser, än mindre skapa chiffer för att gömma bland de slarvigt ihopslängda tecknen.

Professorn hade läst igenom texterna under kvällen och fastnat på min, av någon anledning. Det var placeringen av orden, längden på meningarna, var raderna befann sig på pappret. Sammansättningen av detaljerna formade någoting som liknade ett språk i hans huvud, ett språk gömt bland det som faktiskt stod där. När han hittade mönstret, och såg hur det spred sig på pappret, var det endast dess betydelse som fattades. ”Om du inte förklarar det så blir jag tokig”, sade han, ”jag måste veta vad det betyder!” Jag försökte förklara att det måste vara ett misstag, att jag inte hade gömt några hemliga meddelanden i min essä. Han vägrade att tro på mig. Han visste inte om han skulle ge min text fulla poäng eller underkänna den.

Han gjorde varkendera. Istället läste han igenom de andra texterna i högen och blev ännu mera förundrad. Efter att ha hittat koden som han ansåg fanns i min text, kunde han plötsligt hitta identiska koder i alla de andra inlämnade essäerna. Han hade slutligen över trettio texter på sitt skrivbord, alla fyllda med hemliga meddelanden. Kanske det hela blev ett

enda stort meddelande om man satte ihop dem? Han ringde till mig igen och jag vet inte riktigt varför. Det kan hända att han inte hade någon annan att prata med. Jag lyssnade på hans teorier och hans försök att knäcka koden. Han trodde inte längre att jag var geniet, utan att detta var ett samarbete mellan alla som hade lämnat in essäerna. Han förstod inte varför vi hade gjort det, eller vad det kunde betyda. Det gjorde inte jag heller. Han avslutade samtalet med att säga att han inte tänkte ge upp innan han förstod exakt vad som försiggick.

Nästa gång som jag såg honom var på en av hans föreläsningar, flera dagar senare. Han nämnde inte texterna alls förrän föreläsningen närmade sig sitt slut. Vi var på väg ut ur salen när han plötsligt flinade stort och kallade oss ”finurliga”. Han försäkrade oss om att han höll på att lösa vårt pussel och gick sedan snabbt iväg med sin portfölj och sina papper. Alla som stod kvar i salen såg på varandra med förvirrade miner och höjda ögonbryn. Ingen förstod vad han menade, utom jag. Richard Engroth var en stolt och framgångsrik man. Han älskade språk. Han trodde starkt på ordens makt och textens möjlighet att påverka. Han var en expert och han visste det. Ingen av oss ifrågasatte honom, inte ens hans egna kollegor. När hans intellekt plötsligt mötte ett hinder som detta, ett mysterium som bara han kunde lösa, blev han besatt. Det var smärtsamt för honom.

Det tog flera veckor, kanske till och med månader, innan han tog kontakt med mig igen. Det var en kylig dag i oktober när han ringde och berättade om en ny upptäckt. Han pratade snabbt och hans röst var ostadig. Denna gång var upptäckten av en mycket högre grad än den förra. Min förvirring och min oro växte med varje ord som han yttrade. Han hade nämligen insett att koden som han hade hittat i våra texter, det språk som han hade spenderat sina dagar och nätter på att översätta, inte bara fanns i våra texter. En dag när han läste en bok, vilken bok det nu än var, så hittade han mönstret. Han såg det lika tydligt som han hade sett det i våra essäer. Hela boken genomsyrades av ett likadant chiffer. Han fortsatte att läsa, och när han läste färdigt så tog han en annan bok ur sin bokhylla, och sedan en till, och en till, och en till. Han hittade mönstret i varenda bok som han ägde. Vid det här laget var jag djupt oroad för professorsnors välmående. Jag fruktade att hans besatthet höll på att erövra hans omdöme, men jag visste inte vad jag

skulle göra. Jag kunde varken övertyga honom eller lugna ner honom. Så jag lyssnade.

Under en viss tid efter vår konversation blev hans telefonsamtal mer och mer frekventa. Han letade efter koden överallt och fann den överallt. I filmmanuskript, dikter och tidningar, oavsett språk, längd och betydelse. Det som påverkade honom mest var när han insåg att även hans egna texter innehöll samma mönster. Det betydde att varje person, oavsett vem de är eller vad de skriver, omedvetet skapar chiffret med sina texter. Efter denna upptäckt upphörde telefonsamtalen, åtminstone i några månader. När jag såg honom vid universitetet verkade han frånvarande och trött. Han svarade inte när jag försökte ringa till honom. Jag undrade vad han höll på med.

Svaret var att han försökte skriva en text. En text som undvek mönstret, som var fri från kod och chiffer. Det gjorde han varje dag. Otaliga försök och otaliga misslyckanden. Jag kan avslöja redan nu att han aldrig lyckades, men när han misslyckades om och om igen höll han samtidigt på att lära sig en ny färdighet, utan att han insåg det själv. I sina försök att undvika mönstret växte även hans kunskap om det. Han lärde sig var man vanligtvis kunde lägga märke till det, hur det påverkades av längd och form, vilka mönster som hörde ihop med vilka texter. Han hittade en sorts logik i något som tidigare hade varit oförståeligt. När Engroth ringde till mig igen så svarade jag genast. Han lät inte förtvivlad, som han brukade. Han lät stolt. Han hade lärt sig det dolda språket. Det var den första av professor Engroths tre stora upptäckter.

Med kunskapen om hur man använder mönstret påbörjades ett nytt skede i Engroths liv. Han påstod att det osynliga chiffret som gömmer sig i all text påverkar läsaren utan att de vet av det. Man läser den utan att se den. Om man lär sig att använda koden kan man få vem som helst att känna vad som helst. Det hela lät som ännu en av professorns inbillningar, men hans exempel gick inte att bortförklara. Han visade mig sina texter. Varenda en som jag läste väckte nya känslor i mig, ibland sådana som jag inte ens kände igen. När en oskyldig godnattsaga fick mig att kasta ned pappren av ilska förstod jag att han hade rätt. Han hade funnit någonting som jag inte förstod. Han använde sin upptäckt för att publicera ett flertal verk och

åtnjöt stor framgång. Du har antagligen läst något av dessa verk. Jag kan även slå vad om att du kände exakt samma känslor som jag gjorde när jag läste dem för första gången.

Engroth var nöjd. Han hade hittat ett sätt att inte bara godta existensen av det hemliga språket som han hade hittat, utan även ett sätt att tämja det, omvandla det till någonting lönsamt. Jag var också nöjd. Professorns besatthet såg ut att avta och vi kunde prata utan att det kändes obehagligt. Ibland försökte han förklara mönstret, eller visa det åt mig, men jag såg bara ord och bokstäver. Jag började tänka att det hela var symboliskt. Att han hade försökt förklara något större koncept åt mig med liknelser och metaforer som jag helt enkelt inte hade förstått. Jag kände mig generad. Professorns framgångsrika liv fortsatte på denna bana ett tag och jag följde med honom. Jag läste böckerna, kolumnerna och dikterna. Allting som han skapade. Som ni redan vet så fortsatte inte detta för evigt. Professorns förfall påbörjades i samband med uppenbarandet av den andra av hans tre stora upptäckter.

Engroth insåg att ifall han kan påverka andra med hjälp av detta språkliga fenomen så kan vem som helst göra det. Det fanns högst troligen de som redan gjorde det. Så fort tanken dök upp i Engroths huvud slutade han att lita på text i sin helhet. Som ni kan tänka er så påverkade detta hans karriär som språkvetare. Han gick i tidig pension, slutade läsa och hans skrifter blev alltmer otäcka. Den enda känsla man kände när man läste dem var obehag. Att se honom förändras på detta sätt gjorde mig besviken. Han påminde mig om hur han hade varit förut. Ibland mycket värre. Han varnade mig, ofta och aggressivt, att mönstret kunde föda hemska saker. Ilska, hat och rädsla. Ingen var fri från mönstrets påverkan.

Den tredje av Engroths upptäckter var den som förstörde honom. Som vanligt var jag den första personen som han kontaktade. Vid det laget hade jag blivit van med professorns högljudda och intensiva telefonsamtal, men när jag lyfte på luren möttes jag av ett förvånande tonfall. Han var tystlåten och försiktig. Tydlig, som förut. Hans ord har stannat med mig ända tills denna dag. Han härledde att ifall det finns ett gömt språk som döljer sig bland all text i världen, så finns det någon, eller något, som skapade detta

språk. Någonting med ögon som kan läsa det. Vem är det som läser det vi skriver? Vad är det egentligen som vi skriver åt dem?

Denna tanke, att vi alla skriver ovetbara meddelanden åt någon okänd läsare, blev slutligen den sista droppen i Engroths hav av paranoia. Han hade hittat den sista pusselbiten men gillade inte bilden som den skapade. Det som han hade ägnat sitt liv åt var nu hans största rädsla. Han försökte förklara allt för mig, flera gånger. “Vi läser koden men vi ser bara orden”. Han hatade att han hade spridit mönstret vidare. Han skulle hata att jag sprider det just nu. Han slutade skriva helt efter vårt telefonsamtal. Till sist slutade han prata. En halv månad efter vårt sista samtal hittades han död i sin lägenhet. Han hade tagit bort varenda ord, siffra och bokstav från varje rum. Allt språk var bortskrapat eller sönderbränt. Han dog på grund av en olycka i sitt kök. Han hade ingen telefon att ringa efter hjälp med.

Jag vet inte vad poängen med denna berättelse är. I verkligheten har våra berättelser sällan någon slutlig betydelse. Kanske jag skrev detta eftersom jag inte själv är helt säker på om Engroth var galen eller inte. Ibland när jag läser så känner jag att ett mönster börjar skilja sig från texten, och då påminns jag om professorn och våra samtal. Vanligtvis slutar jag läsa då. Jag undrar ofta vad som skulle ha hänt ifall han verkligen hade knäckt koden som han pratade om så ofta. Vad skulle han ha avslöjat?

Det enda jag vet är att nu, när jag läser någonting som väcker mina känslor, är jag ibland osäker på om de verkligen är mina eller inte. Och när jag skriver vet jag inte vem det egentligen är som jag skriver för.

Tidigare prismottagare i Arvid Mörne-tävlingen

2024 DIKTER		2016 DIKTER		2008 DIKTER		2000 DIKTER	
I	Felicia Sarling	I	Adrian Perera, Åbo	I	Lina Löfqvist, Karleby/Stockholm	I	Ulrika Nielsen, Nykarleby
II	Vivi Lindberg	II	Sara Eberson, Uppsala	II	Helen Korpak, Helsingfors	II	Karoline Berg, Borgå
III	Mattias Wingren	III	Nina Östman, Helsingfors	III	Fredrik Bäck, Helsingfors	III	Maria Salomaa, Helsingfors
Hedersomnämmande	Sonja Lindstedt Ida-Maria Sola	Hedersomnämmande	Déa Solin, Skurup Mirka Sulander, Helsingfors	Hedersomnämmande	Emma Strömberg, Larsmo Ida Nyström, Vasa	Hedersomnämmande	Maili Öst, Pyttis
2023 NOVELLER		2015 NOVELLER		2007 NOVELLER		1999 NOVELLER	
I	Alexandra Harald	I	Satu Laukkanen, Åbo	I	Kaj Korkea-aho, Esse/Åbo	I	ika Österblad, Korsholm
II	Amanda Nylund	II	Christa Lundström, Vasa	II	Sebastian Johans, Mariehamn/Uppsala	II	Monica Älgars, Pargas
III	Vendla Fagerudd	III	Julia Wickholm, Söderkulla	III	Stefan Nyman, Närpes/Åbo	III	Jean Lindén, Vasa
Hedersomnämmande	Rebecca Ahlbäck Daniel Wickström	Hedersomnämmande	Malou Zilliacus, Bromma Mariann Hilli, Åbo	Hedersomnämmanden	Jenny Björklund, Jakobstad/Åbo Fredrik Bäck, Helsingfors	Hedersomnämmande	Anna Friman, Hangö/Helsingfors Kaj Korkea-aho, Esse/Pedersöre Malin Kivelä, Helsingfors
2022 DIKTER		2014 DIKTER		2006 DIKTER		1998 DIKTER	
I	Cim Dahlle	I	Josefin Öst, Åbo	I	Matilda Södergran, Korsnäs	I	Catharina Gripenberg, Jakobstad/ Helsingfors
II	Jorunn Lavonius	II	Ingrid Weckström, Åbo	II	Emma Strömberg, Larsmo	II	Yaba Holst, Helsingfors
III	Henrika Biström	III	Hanna Ylöstalo, Åbo	III	Sebastian Johans, Mariehamn/Uppsala	III	Sanna Tahvanainen, Åbo
Hedersomnämmande	Amanda Aumanen Stella Michael	Hedersomnämmande	Josefin Nylund, Vasa Otto Sandqvist, Helsingfors	Hedersomnämmande	Fredrik Bäck, Helsingfors	Hedersomnämmande	Henrik Robert Paetau, Helsingfors Sanna Huldén, Helsingfors
2021 NOVELLER		2013 NOVELLER		2005 NOVELLER		1997 NOVELLER	
I	Felix Fortelius	I	Martina Moliis-Mellberg, Åbo	I	Freja Rudels, Dragsfjärd/Åbo	I	Sara Ehnholm Hielm, Helsingfors
II	Julia Mäkkylä	II	Ellen Strömberg, Jakobstad	II	Martin Welander, Helsingfors	II	Jan-Erik Karlsson, Helsingfors
III	Evelina Kulp	III	Otto Donner, Helsingfors	III	Sofia Sjö, Pedersöre/Åbo	III	Karin Huber, Helsingfors
Hedersomnämmande	Elvira Niemi Fanny Thalén	Hedersomnämmande	Helen Korpak, Helsingfors Jenny Sandells, Jakobstad	Hedersomnämmande	Jenny Nyberg, Helsingfors Petter Sandelin, Jakobstad/Vasa	Hedersomnämmande	Anna Friman, Hangö/Helsingfors
2020 DIKTER		2012 DIKTER		2004 DIKTER		1996 DIKTER	
I	Ellenore Wentjärvi	I	Emma Mattsson, Jakobstad	I	Bosse Hellsten, Nykarleby/Karleby	I	Robin Valtiala, Grankulla/Esbo
II	Emma Levo	II	Sylvia Javén, Nagu	II	Mari Lindman, Åbo	II	Ann-Louise Gammelgård (Ann-Luise Bertell), Oravais/Helsingfors
III	Christoffer Steffansson	III	Valter Holmström, Helsingfors	III	Martin Högstrand, Mariehamn	III	Hannele Mikaela Taivassalo, Nedervetil/Helsingfors
Hedersomnämmande	Alexandra Harald Sandra Holmqvist	Hedersomnämmande	Emma Malmberg, Enklinge, Åland	Hedersomnämmande	Sissel Korpisola, Esbo Jessica Poikkijoki, Jakobstad	Hedersomnämmande	Sanna Tahvanainen, Åbo
2019 NOVELLER		2011 NOVELLER		2003 NOVELLER		1995 NOVELLER	
I	Mathilda Larsson, Helsingfors	I	Celia Hillo, Helsingfors	I	Malin Klingenberg, Nykarleby/Åbo	I	Jan Näls, Helsingfors
II	Jessika Kriss Holmlund, Åbo	II	Jenny Langenskiöld, Esbo	II	Lina Löfqvist, Karleby	II	Barbro Björkfelt, Åbo/Helsingfors
III	Oskar Lindholm, Helsingfors	III	Ylva Vikström, Åb	III	Fredrik Sonck, Mariehamn	III	Theresa Norrmén, Vasa/Helsingfors
Hedersomnämmande	Mårten Sandström, Berlin Sarah Åkerman, Vasa	Hedersomnämmande	Eivor Bäck, Åbo Malou Zilliacus, Malmö	Hedersomnämmande	Alexandra Sundberg, Hangö	Hedersomnämmande	Joakim Enegren, Helsingfors Mikaela Hasán, Helsingfors
2018 DIKTER		2010 DIKTER		2002 DIKTER		1994 DIKTER	
I	Rosanna Fellman, Jakobstad	I	Martina Moliis-Mellberg, Esbo	I	Heidi von Wright, Sundom/Åbo	I	utdelades inte
II	Emma Kancos, Pedersöre	II	Linnea Tillema, Mariehamn	II	Linnea Rönnholm, Åbo	II	Sebastian Nyberg, Esbo/Sibbo
III	Ellinore Lindberg, Tenala	III	Karoline Berg, Borgå/Berlin	III	Karin Erlandsson, Åbo/Nykarleby	III	Bert-Henrik Enquist, Nagu
Hedersomnämmande	Lina Bonde, Nykarleby Axel Vienonen, Åbo	Hedersomnämmande	Maria Nyberg, Helsingfors	Hedersomnämmande	Paula Rehn, Helsingfors Anna Sarelin, Helsingfors	Hedersomnämmande	Thomas Brunell, Helsingfors
2017 NOVELLER		2009 NOVELLER		2001 NOVELLER		1993 NOVELLER	
I	Dea Solin, Malmö	I	Emma-Lotta Säätelä, Vasa/Uppsala	I	Hannele Rabb, Malax	I	Marit Lindqvist, Helsingfors
II	Quynh Tran, Malmö	II	Tove-Marie Börg, Vasa/Åbo	II	Jan Glantz, Helsingfors	II	Nelly Laitinen, Esbo
III	Axel Åhman, Helsingfors	III	Andreas Söderlund, Ekenäs/Jönköping	III	Maria Nygård, Kaskö/Helsingfors	III	Casper Almqvist, Helsingfors
Hedersomnämmande	Ida Kronholm, Helsingfors Julia Mäkkylä, Åbo	Hedersomnämmande	Julia Lindström, Svalöv, Sverige Nina Othman, Jakobstad/Åbo	Hedersomnämmanden	Lina Löfqvist, Karleby Lorenz Backman, Helsingfors		

1992 DIKTER	
I	utdelades inte
II	Alexandra Biaudef, Helsingfors och Katarina Blomqvist, Åbo/Köpenhamn
III	Hanna Ilander, Borgå
Hedersomnämmande	Ca Lindelöf, Helsingfors Sebastian Nyberg, Sibbo

1991 NOVELLER	
I	Ca Lindelöf, Helsingfors
II	utdelades inte
III	Annika Rautoma, Helsingfors och Catharina Östman, Vasa
Hedersomnämmande	Anita Borgmästars, Korsholm Marina Lindén (Giljam), Helsingfors

1990 DIKTER	
I	John Enroth, Pargas
II	Maria Antas, Helsingfors
III	Carina Nynäs, Åbo
Hedersomnämmande	Ralf Andtbacka, Åbo Ulrika Bengts, Helsingfors

1989 NOVELLER	
I	Pia Maria Flodin, Åbo
II	Minna Karsten, Helsingfors
III	Bernt Österman, Helsingfors
Hedersomnämmande	Joel Backström, Helsingfors Sam Cygnel, Dragsfjärd

1988 DIKTER	
I	Mårten Westö, Helsingfors
II	Margaretha Hupa, Åbo
III	Pia Kiviaho, Vanda och Maria Alander, Helsingfors
Hedersomnämmande	Mika Kosunen, Helsingfors Carina Karlsson, Åland

1987 NOVELLER	
I	Tomas Jansson, Åbo
II	utdelades inte
III	Henrika Ringbom, Helsingfors och Jan-Erik Andelin, Åbo
Hedersomnämmande	Barbo Elgert, Helsingfors Ursula Vuorelinna, Helsingfors Monika Fagerholm, Helsingfors Matilda Matsson, Stockholm Hans Raab, Tübingen

Med sin naturlyrik etablerade **ARVID MÖRNE** (1876–1946) skärgården och kustbygderna som finlands-svenskarnas eget poetiska landskap. Han hörde också till de mest respekterade bland ”den svenska jordens” ideologer, som ville bygga upp ett folkligt, finlandssvenskt och patriotiskt national-medvetande.

Men för det svenska ekonomiska och politiska etablissemangen framstod Mörne i många avseenden som oppositionell person. Det var inte bara mot AKS och äktnings-svenskfientlighet som Mörne höjde sin berömda djupa malmstämma; också mot Lapporörelsen och dess svenska gynnare, mot högerradikalism i allmänhet och även mot de kommersiella intressenas kulturella förmynderi yttrade han sig både som diktare och publicist. Mörne var också Finlands mest framträdande representant för den nordiska demokratin ”beredskapsdiktning” mot de totalitära tendenserna i 1930-talets Europa.

Redan som ung hade Mörne väckt uppmärksamhet med sin friska men ännu något oviga lyrik, men av den samtida konservativa kritiken ställdes han i skuggan av andra diktare. Senare bedömare har med skäl vänt på rangordningen.

Källa: Johan Wrede: ”Arvid Mörne”. Biografiskt lexikon för Finland, blf.fi, SLS URN:NBN:fi:sls-4798-1416928957404

SFV:s litterära tävlingar

Syftet med SFV:s litterära tävlingar är att främja intresset för att skriva skönlitteratur. Det finns två tävlingar: Arvid Mörne-tävlingen (för under 30-åringar) som instiftades 1986, och Solveig von Schoultz-tävlingen (för de som fyllt 30) som instiftades 2004.

Vartannat år gäller tävlingarna dikter, vartannat år noveller. Tävlingsperioden för båda tävlingarna är från den 15 mars till den 15 juni. Prissummorna är I pris 5 000 euro, II pris 3 000 euro och III pris 2 000 euro.

Förstapristagarna erbjuds även en kortkurs i skrivande på Nordens folkhögskola på Biskops Arnö i Sverige. Kortkursen äger rum på sommaren och pågår cirka fem dagar. Därutöver får alla som premierats i SFV:s litterära tävlingar också delta i ett skrivarseminarium. SFV förbehåller sig den första publiceringsrätten till de prisbelönade tävlingsbidragen.